

עת רצון

הרב דוד גיאמי שליט"א

גליון 23 | ח' אב התשפ"ה | שבת חזון, פרשת דברים

שיחות מתוך קו השיעורים

לשמיעת השיעור היומי התקשרו ל 02-3011196 שלוחה 0

מעוניין לפרסם
כאן?
פנה אלינו...

מעוניין להצטרף
לשגרירי ההפצה?
פרטים בתחתית
העמוד

העלון מופץ באלפי
עותקים ב- 100 ערים,
יישובים ובסיסים!

פְּרַשַׁת שְׁבוּעַ

סוד האמונה בעצמנו

הכי גדולה. כפירה אין פירושה לומר שאין אלוקים, אלא פירושה - אלוקים לא אוהב אותי, ה' לא אוהב את עם ישראל, ה' שונא אותנו. זו הכפירה הכי גדולה.

אנחנו יודעים זאת ממשה רבנו, שאומר לאחר כמה פסוקים: "ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלוקיכם ההולך לפניכם בדרך, לתור לכם מקום לחנותכם באש לילה לראותכם בדרך אשר תלכו בה ובענן יומם". אומר משה רבנו - תראו כל מה שריבונו של עולם עושה לכם, וכמו שרש"י אומר על הפסוק "בשנאת ה'", זה בדיוק להפך, הקדוש ברוך הוא אוהב אתכם, הם אומרים, אתה נותן לנו את ארץ כנען שאין בה מים מספיק, אבל ריבונו של עולם באמת כל מטרתו וכל החשיבה שלו הן לטובתם של ישראל, וזה גודל אהבת ה'. ומי שמסתכל על זה ואומר 'בשנאת ה' אותי', הוא לא רואה את טוב ה', הוא חושב שה' לא אוהב אותנו, שה' שונא אותנו, ועל זה נאמר הפסוק: "ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלוקיכם", זהו חוסר האמונה הכי גדול. לכן משה רבנו מונה את הדברים: "הולך לפניכם, לתור" וכו'.

כך אי אפשר להיכנס לארץ ישראל, כי כדי להיכנס לארץ ישראל אתה צריך לדעת את גודל אהבתו של הקדוש ברוך הוא לעם ישראל.

החטא הזה הוא חטא המשפיע על כל ההיסטוריה, חוסר הזהות שלנו בתור עם ה', בתור בנים לה' אלוקינו, חוסר זהות וחוסר הבנה שגורמים לכך שלא רק שאנחנו לא יכולים להיכנס לארץ ישראל, אלא זה גורם לכל המשך ההידרדרות.

לכן כמו שאנחנו שנראה, צמד המילים "בה' אלוקיכם", זה צמד המילים שמופיע הכי הרבה בחומש דברים, 230 פעם

חומש דברים הוא נאום של משה רבנו לעם ישראל לפני שהוא עוזב אותם, וליתר דיוק - הוא ספר המוסר שאומר משה רבנו לעם ישראל, תוכחות מוסר.

אבל תוכחות המוסר של משה רבנו, הן בנויות באופן שהן צריכות לבנות אותנו בעתיד, ולא סתם שמשה רבנו צועק על עם ישראל. הוא רוצה להכין אותם אל הכניסה לארץ.

זה החוט החורז, של המוסר של משה רבנו הוא. משה רבנו מלמד את עם ישראל להכיר בגודלו, להכיר בקרבת האלוקים שלו, להכיר בזה שאנחנו בנים של השם אלוקינו.

”

הכניסה לארץ
ישראל תלויה
בדעת שלנו,
באמונה שלנו
בעצמנו ובכך
שריבונו של עולם
חי בתוכנו

למשל הפסוק הזה שחוזר פעמיים בחומש - "כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך", וכן עוד כל מיני פסוקים כאלה שנמצאים בחומש הזה, כדי שנכיר את מעלתנו, את גודלנו, את הזהות האמיתית שלנו בתור בנים קדושים לה' אלוקינו.

המוסר המרכזי על החטא הגדול ביותר של עם ישראל שגרם את כל הצרות מאז ועד היום, שהוא חטא המרגלים, נמצא בפרשה שלנו.

אנחנו קוראים את הפסוקים של המוסר הזה: חוזרים המרגלים ואומר להם משה רבנו בפסוק: "ולא אביטם לעלות, ותמרו את פי ה' אלוקיכם". מה הוא המרי? "ותרגנו באהליכם, ותאמרו בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים, לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו". הפסוק הזה הוא פסוק נורא, והוא המוסר הגדול של משה רבנו - איך בני אדם יהודים אומרים - ה' שונא אותנו, זו העבירה הכי גדולה וזו הכפירה

זמני השבת	חולת נוח	ציאת השבת	ר"ח
ירושלים:	6:59	8:14	8:50
תל אביב:	7:18	8:16	8:49
חיפה:	7:10	8:17	8:52
באר שבע:	7:06	8:14	8:47

מעוניין להיות שגריר להפצת העלון באזור מגוריך?
מעוניין להיות שותף בהוצאת העלון או להנציח פינה בעלון ליקירך?
לפרטים: יברוך 055-665-4248 או במייל et.milchama.123@gmail.com

האמונה שלהם בעצמם ומשה רבנו כבר לא יכול להדריך אותם, צריך מנהיג קטן יותר, מנהיג לפי הרמה והמדרגה שלהם, הם לא נכנסים לארץ ישראל עם כל הרוממות שראינו - "ההולך לפניכם בדרך, לתור לכם מקום, לחנותכם באש לילה לראותכם". ולכן צריך מנהיג אחר, לא ברמה ובגבורה של משה רבנו אלא של יהושע - פני לבנה.

זה הדבר הגדול שלמדנו פה - הכניסה לארץ ישראל תלויה בדעת שלנו, באמונה שלנו בעצמנו ובכך שריבוננו של עולם חי בתוכנו, אוהב אותנו ומקרב אותנו. "בנים אתם לה' אלוהיכם", כמו שאמרנו, זה הפסוק, המוטו, "עם קדוש אתה לה' אלוהיך", המוטו של חומש דברים שהולך וחוזר כל הזמן, זהו הבסיס והמפתח לכניסה לארץ ולהנחלת הארץ לעם ישראל, כמו שעוד נלמד בהמשך החומש. שבת שלום ומבורך.

"ה' אלוהיך", "ה' אלוהיכם" ועוד, ה' שמדריך אותך, ה' שמנהיג אותך, ה' שנמצא בתוכך, זה נקרא "ה' אלוהיכם", ה' שהוא האלוהים שלכם, זה צמד המילים שנראה אותו פעם אחר פעם חוזר בחומש.

והכפירה בזה, המחשבה שה' שונא אותנו ולא אוהב אותנו, זוהי הכפירה הגדולה. המחשבה הזאת גורמת לכך שלא ניכנס לארץ, לא רק בדור הזה - אלא לדורות, כי היא גם גורמת, לפי פשט הפסוקים, שמשה רבנו לא נכנס לארץ, שהרי כתוב בהמשך: "גם בי התאנף ה' בגללכם לאמור, גם אתה לא תבוא שם. יהושע בן נון העומד לפניך, הוא יבוא שמה, אותו חזק כי הוא ינחילנה את ישראל". איך כל זה קשור לחטא המרגלים? היה אפשר לומר שזה מוסר אחר שלא קשור, אבל זה נמצא פה ואפשר להסביר שהכוונה היא שחטא המרגלים גרם שמשה רבנו לא ייכנס לארץ, כיוון שבני ישראל ירדו במדרגת

פְּנֵה יוֹמִית

הדבר הראשוני זו השמירה מכל טמא באכילה, לשמור את הצביון היהודי בכל תכונותיו, לבסס על ידו את החיים הלאומיים במילואם. זה מבסס את עם ישראל. הגוף הלאומי שלנו לא בנוי על דברים זרים וטמאים. לאחר מכן הרחמים, לחבר את כולנו יחד, לאגד את כל הפזורים של האומה. על גבי הגוף הטהור ועל גבי החיבור של עשיית החסד והמחשבה אחד על השני, הדבר השלישי זה לזכור מאיפה באנו - אנחנו עם של עבדים שהקדוש ברוך הוא הוציא אותנו לחירות. ואלו תפילין, שיש בהם זיכרון יציאת מצרים, קדושת ישראל, טהרת אמונת השם אחד והאמונה בהשגחה. בתוך התפילין יש את האמונה שהקדוש ברוך הוא גואל אותנו ממצרים, שהוא שומר עלינו ושהוא אחד. זה מה שיש בתפילין ואת זה אנחנו שמים על הראש שלנו, וזה מרים את השאיפה הלאומית שלנו.

זה הסדר - יש לנו עם, מה זה עם? אנחנו אוכלים דבר מיוחד, אנחנו מחוברים והעם הזה יודע מי המלך שלו. כל אלו מביאים את עם ישראל אל המטרה הגדולה שלו שמאירה אור חדש על העולם כולו, על העמים, על כל המשפחות, ואור גאולה, תחייה וישועה יופיע להאיר את כל מחשכי תבל.

איך מחזקים את עם ישראל בתקופה הזו?

מי לא רוצה לחזק את עם ישראל, את מדינת ישראל היקרה כל כך שלנו, במיוחד בזמנים קשים, במלחמה כל כך ארוכה ועמוסה? מה עוד אפשר לעשות בשביל לחזק, אחרי כל מה שעשינו עד כה? ובכן, מלמד אותנו הרב קוק, שיש שלושה עניינים ששומרים ומחזקים את צלם האלוהים שבאדם וממילא אחר כך את עם ישראל. עניינים שאם יש אותם חזק, עם ישראל מקבל כוח.

”

כל אלו מביאים את עם ישראל אל המטרה הגדולה שלו שמאירה אור חדש על העולם כולו, ואור גאולה, תחייה וישועה יופיע להאיר את כל מחשכי תבל

העניין הראשון הוא 'קדושת המאכל הטהור'. אתה שומר על מה שנכנס לך למעיים, ואז אתה שמור, אתה נקי מכל מיני דברים זרים. למדנו את זה מדניאל, חנניה, מישאל ועזריה, כשהיו בגלות ושמרו על עצמם ועל הטהרה הישראלית שלהם. העניין השני הוא 'מידת הרחמים על עניים ונדכאים'. אפילו נבוכדנצר הרשע,

שהיה רשע אדיר, שמע לדניאל לתת צדקה לעניים וזה האריך את מלכותו. העניין השלישי הוא 'קדושת התפילין'. על ידי התפילין יש לבן אדם צלם אלוהים.

אומר הרב קוק שכששלושת הדברים האלה יהיו בעם ישראל, הם ירוממו את קרנה של האומה.

התעורר, מה הכיוון שעם ישראל הולך אליו. וכשאת זה נפתור, כשנעצים את הכוח של עם ישראל, אז המלחמה תהיה מאחורינו, אבל לא רק מאחורינו, אלא אנחנו נבין לאיפה היא הקפיצה אותנו, ואז לא נצטרך כבר את המלחמה.

כל אחד מבין שהדבר הזה הולך לכך שעם ישראל מחפש מה הוא, מי אנחנו, מה אנחנו רוצים.

כמו שלמדנו, שלושה דברים מחזקים את עם ישראל: האחוה - הטוב והחסד, ההיגיינה - מאכלים טהורים, זכירת יציאת מצרים - תפילין. אלה הדברים שעושים אותנו לעם. מתי תיגמר המלחמה - כשנשוב לעצמנו, נשוב בתשובה, נדע מי אנחנו, אז תיגמר המלחמה. זה לא רק שאז היא תיגמר, אלא בשביל זה היא באה. כשאנחנו נעמוד על עמדתנו, נדע שאנחנו עמו וצאן מרעיתו, נדע שאנחנו עם, נדע שאנחנו עם שיצא ממצרים, נדע שאנחנו עם שהולך אל בית המקדש.

כשנדע את כל זה, אז לא נצטרך כבר את המלחמה. זו לא עבודה קלה, זו עבודה קשה, אבל זו הדרך הכי קצרה לסיים את המלחמה. הדרכים האחרות מסתובבות מסביב. כשאנחנו כולנו נתחבר יותר לעם שלנו, להיסטוריה שלנו, להיסטוריה האלוקית שלנו, לאלוקינו, לאבינו מלכנו, אז תיגמר המלחמה בטוב, ונבין איך הכל היה לטובה, איך כל זה הצמיח אותנו.

איך החיילים ירגישו את האווירה של תשעה באב?

כאשר החייל צריך להילחם בקרבות והוא נמצא בטנק, צריך גם אווירה טובה, אי אפשר להילחם כשאתה בדיכאון או עם פרצוף באדמה. אתה צריך ללכת להילחם בעוז, וחלק מהעוז זה השמחה, להילחם בשמחה זה חלק מהניצחון של הקרב. אבל עכשיו תשעת הימים, תשעה באב, איך אפשר לעשות אווירה בטנק, לפעמים גם צריך לשים שירים, האם זה מותר?

כן, מותר לשים שירים שגורמים שיהיה בטנק אווירה טובה ושיהיה מורל גבוה. אתה לא יכול להיות בדיכאון שבוע. אמנם כאשר אנחנו באזרחות אנחנו נמצאים בימים האלה עם פרצוף באדמה, ויש הרבה אנשים שאומרים תיקון חצות ואבלים על החורבן, אבל אי אפשר להיות אבל על החורבן כאשר אתה נלחם בעזה או בסוריה. אז מה תעשה בתשעה באב? תגיד קינות עשר דקות, תתפלל תפילת שחרית, ואחר כך תמשיך בכל עוז להילחם כמה שאתה יכול.

שלושת הדברים האלו מתעוררים היום בכל מקום ומקום. מסעדות מתחילות לאכול כשר, המון בתי ספר מתחילים להניח תפילין, וכל עם ישראל עושה חסד אחד עם השני - במילואים, בצבא ובכל מקום ומקום. כל אלה יתחזקו אצלנו עוד ועוד, נכריע את מלחמותינו על אויבינו על ידי רוממות קרנם של ישראל ונביא את האור הגדול שעם ישראל יודע להביא לעולם.

למה אנחנו לא מבינים כלום במלחמה הזו?

כולם שואלים את עצמם, חלק בקול רם וחלק בלב - מתי תיגמר כבר המלחמה? יש מספיק פצועים, יש מספיק הרוגים, שלא יהיו יותר בעזרת ה'. כבר כמעט שנתיים ואנחנו לא רואים את הסוף. האם יש סוף למלחמה הזו?

כל אחד יכול לשמוע על זה תשובה מכל הפרשנים ברדיו, על המלחמה, למה הוא עשה ככה ולמה ההוא עשה ככה, ומה היה הכשל פה ואיפה הייתה הבעיה בשיחות, מה קרה בקטאר ובדוחה, מה עם הפוליטיקאי ההוא, איפה טעה ראש הממשלה ואיפה טעה רונן בר. הכל אפשר לדעת, יש היום ניתוחים על הכל מכל הפרשנים ומכל הסוגים.

ואחרי כל אלה, אתה לא יודע כלום. למה? כל כך הרבה יודעים ולא יודעים כלום. וזו עובדה שלא יודעים כלום, המלחמה מתעתעת בנו והחמאס מתעתעת בנו. אז איך אפשר לדעת כל כך הרבה ולא לדעת כלום? הסיבה היא שאתה יודע רק את כל הפרטים, אבל אתה צריך לדעת לאיפה הכל הולך, מה ריבוננו של עולם מכון פה, מה המטרה של הכל. על זה לא תשמע ברדיו ובערוצי התקשורת, זה נמצא במקום אחר.

מי שרוצה לדעת מתי תיגמר המלחמה, הוא צריך לדעת את הכיוון, לאיפה הכל הולך. פירוש של דבר, מה ריבוננו של עולם מכון, מה קורה בלבבות של עם ישראל. זה הנושא של המלחמה. אנחנו לא פרשנים של ריבוננו של עולם ולא מתיימרים לדעת מה בדיוק הוא רוצה, אבל אנחנו צריכים 'לשבור את הראש' ולהבין לאיפה זה הולך. זה התפקיד של אנשים מאמינים, להבין מה המטרה, לתפוס את הכלל של הדבר, לאיפה זה הולך, ואז נוכל לדעת מתי יהיה הסוף. כל אחד שיעשה כך ימצא על זה תשובות יותר עמוקות ויותר משמעותיות מאשר הפרשנות השטחית שעוסקת בפרטים.

כל אחד שפותח את העיניים הוא קצת מבין לאיפה זה הולך, כי הוא רואה לאיפה עם ישראל הולך, כיצד עם ישראל

הדרך הכי קצרה לסיים את המלחמה זה כשאנחנו נדע שאנחנו עמו וצאן מרעיתו, נדע שאנחנו עם שיצא ממצרים, נדע שאנחנו עם שהולך אל בית המקדש

בעקשנות כל כך גדולה. מה קרה שהם כל כך מתעקשים? יש בזה כמה סיבות, ומכולן אפשר ללמוד.

דבר ראשון, החמאס מתעתע ורוצה להתיש אותנו. זו מלחמה. לעולם החמאס לא יגמור את כל החטופים, זה הנשק שלו, עם זה הוא מחזיק מעמד ובלי זה אין לו שום אפשרות קיום. ברגע שלא יהיה לו חטופים, אין לו שום אפשרות לשרוד, וככה הוא מתיש כבר שנתיים את מדינת ישראל, את המילואימנים שלנו. סוחב חודש ועוד חודש.

זה דבר ראשון שהוא פשוט, כי החמאס אלוף בלוחמה פסיכולוגית. להתיש אותנו, למשוך אותנו עוד קצת ועוד קצת, זו המטרה כמובן. ומה יש ללמוד מכך? יש ללמוד לא להיות מותשים, לא ללכת שולל אחרי זה, לדעת מול מי אנחנו עומדים ולא ליפול בפח הזה.

אבל יש גם סיבה של ריבוננו של עולם. את הסיבה הזאת אנחנו לומדים מהמעשה של פנחס שראה את זמרי. שואל השפת אמת מה ראה פנחס, ומסביר שכתוב במדרש חז"ל, שכאשר הקדוש ברוך הוא רוצה להשמיד איזה עם הוא מקים אותו על עם ישראל, ואז עם ישראל בא ומשמיד אותו.

כי המטרה שלנו, במיוחד בארץ ישראל, היא להשמיד את כל הרוע העולמי שמתנקז דווקא סביב ארץ ישראל. כמו שאנחנו יודעים מאז בריאתה של ארץ ישראל,

מתחילת ההיסטוריה, שבאים לפה כל המרעין בישינ סביב ארץ ישראל. אז כאשר הקדוש ברוך הוא רוצה להשמיד עם מסוים, הוא מקים את הרע הזה כדי שעם ישראל יוכל להשמיד אותו.

ככה ראה פנחס, כיוון שהתעורר הרשע סימן שהגיע הזמן שלי להשמיד אותו. לכן מקים אותו הקדוש ברוך הוא כדי שאנחנו נכה אותו. זו הסיבה שהקדוש ברוך הוא מקשה להם את ליבם.

זו סיבה תת-קרקעית. הקדוש ברוך הוא מושך אותם עוד ועוד כדי להשמיד אותם לאט לאט. כך לאט לאט נהרגים להם אנשים, אחד אחרי השני, כן ירבו וכן יאבדו כל אויבי ה'. וזה מחמת העקשנות שלהם. העקשנות שלהם בסוף תפיל אותם בפח, "מִשְׁגִּי אֶלְגֹּזִים וַיֵּאָבְדוּ". אנחנו מכירים את ההיסטוריה, הקדוש ברוך הוא מקשיח את הלב של הרשע כדי שהוא יושמד ויעבור מעל במת ההיסטוריה. זו הסיבה השנייה, וגם היא כמובן מלמדת אותנו את התפקיד שלנו.

והדבר השלישי הוא גם סיבה אלוקית. הקדוש ברוך הוא מאריך לנו את המלחמה כדי שלא נשקע. אומנם אנחנו מתחילים קצת לשקוע, אבל כך אנחנו זוכרים שאנחנו צריכים

שמא יאמר החייל: "איזה מין תשעה באב זה? תשעה באב אני רגיל שיושבים על הרצפה, בוכים חצי יום, מספרים אגדות החורבן, מתאבלים. איזה מין תשעה באב זה כשאני ככה בצבא?"

דע לך חייל יקר, שאתה עושה את התשעה באב הכי גדול. יש תשעה באב של אנשים באזרחות, הם יושבים על הרצפה כמו שאמרנו ומתאבלים. אתה, התשעה באב שלך הוא תשעה באב אחר, כיוון שאנחנו עסוקים בתיקון החטא הגדול של עם ישראל - חטא המרגלים. חטא המרגלים היה שלא רצו להיכנס לארץ, לא רצו לבנות את העם שלנו בארץ ישראל. זה היה חטא המרגלים, ועכשיו בדור שלנו אנחנו עסוקים בתיקון שלו. אנחנו באים כולנו יחד, באים לארץ ישראל, נלחמים על ארצנו, נלחמים על עמנו. כתוצאה מחטא המרגלים, נהיה לנו תשעה באב ופעמיים של חורבן. בתור חייל אתה עסוק בתיקון

של האבל הזה, אתה עסוק בהחזרה של עם ישראל למה שהוא צריך להיות. זה הזמן שאנחנו עסוקים בו עכשיו.

מי שלא צריך להילחם והוא נמצא עכשיו בכל מקום ומקום, הוא צריך לשבת ולבכות. נכון שגם לו יש איזו שמחה בלב על זה שעם ישראל חוזר לארצו, אבל עכשיו אלו ימי אבלות. אבל מי שהוא חייל, הוא עסוק בתיקון שלהם, הוא עסוק בלהחזיר את עם ישראל לארצו.

לכן אל תיפול רוחך בקרבך, על כך שאתה צריך להתעסק בדברים אחרים שלא מתאימים לאווירת הימים ההם. דע לך שאתה עסוק בדיוק בתיקון הגדול של מה שעם ישראל נפל בו. אנחנו עסוקים בלהחזיר אותו בחזרה, לכן תילחם בעוז, תילחם בשמחה, תילחם להשבתם של ישראל לארצם, לכל חלקי הארץ שלהם. ככה אתה מביא את התיקון הגדול, אתה מביא את עם ישראל לשלמות שלו ואתה משרה את השכינה בעם ישראל, עד בעזרת ה' לבניינו של בית המקדש.

לשם יהא ראשך מכוון - לבניין בית המקדש, ומשם תקח את הכוח שלך להילחם. ולשם כך אתה בונה עכשיו את האומה, את עם ישראל, ומחזיר אותו לארצו. ככה תראה שפע ברכה והצלחה, שיבנה בית המקדש בעזרת ה' במהרה בימינו.

למה החמאס כל כך עקשן?

שיחות על גבי שיחות, וכל הזמן החמאס מפיל את השיחות ולא רוצה לשחרר חטופים. כל יום מתים להם אנשים, כל יום הורגים להם מתחילים, הם לא רואים שעוד מעט אנחנו יכולים לגמור אותם? ועדיין הם ממשיכים להחזיק בחטופים

כל הסיבות האלה מובילות אותנו כמובן לאותה מסקנה - שאנחנו נדע מול מי אנחנו עומדים, שאנחנו נחזור לאמונתנו בעצמנו ולצדקת דרכנו, כדי שנדע להשיב את המלחמה במקום הנכון, להשמיד את האויב עד כלותו, כמו שאמר דוד המלך. שלאט לאט נעמוד על התפיסה שצריכה ללוות את צבא הגנה לישראל - "ארדוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם".

להיות בהיכון כל הזמן ולא ניפול שוב למה שהיה לפני מלחמת שמחת תורה.

המלחמה ממשיכה, יש לנו עדיין חיילים בדרום ובצפון, יש לנו חיילים בכל מקום, יש לנו חמאסניקים שמסתובבים בכל מקום ומקום. אסור לנו להיכנס לאופוריה. זו עוד סיבה שהחמאס מקשה את עמדותיו.

הלכה למעשה

הלכות תשעת הימים ותשעה באב לחייל

כך, וכך יכול לעשות הבדלה בבוקר לפני שהוא מתחיל לאכול בתשעה באב.

אם אין לו מיץ או קפה, אז הוא יכול לעשות הבדלה על מיץ ענבים, כמו שכתוב בברכי יוסף ובשאר הפוסקים, שמי שאוכל בתשעה באב יעשה הבדלה כרגיל על יין. ואף על פי שאסור לנו לשתות יין, אם הוא שותה מיץ ענבים זה עוד יותר קל, בגלל שמיץ ענבים הוא רק מנהג שלא לשתות, וכאשר זה לצורך הבדלה של מצווה זה מותר. וכן אם אין לו גם מיץ ענבים אלא רק יין, אז יכול לעשות הבדלה על יין, כיון שלא שותה אותו לתענוג אלא משום שאסור לו לאכול בלי הבדלה. אבל כמו שאמרנו, יותר טוב שיביא מיץ תפוזים או קפה, כדי שיעשה עליו הבדלה ביום ראשון ויאכל אחר כך. אבל דעתו של הגרע"י שיכול לכתחילה לעשות הבדלה על יין או מיץ ענבים. ובפרט שיש ספרדים הסוברים שאין לעשות על מיץ תפוזים אלא על משקה משכר.

כמו כן, מנהג אשכנזים מהשבוע הזה לא להתקלח, לא ללבוש בגדים מכובסים ולא לכבס בשבוע הזה. מנהג הספרדים שאין להם שבוע שחל בו, ולכן הם יכולים לעשות הכל כרגיל. אבל גם לאשכנזים, השנה אין שבוע שחל בו, וכל האיסורים שאמרנו הם מנהג, הם לא מעיקר הדין. עיקר הדין של הגמרא והשולחן ערוך הם בשבוע שחל בו בלבד.

כיוון שדבר זה הוא מנהג, אז חייל שנמצא בדרום ובחום וחייב להתקלח כדי שיהיה לו יותר נוח בכל הפעילות שלו וכיוצא בזה, ודאי שהוא יכול להתקלח. בטח במים קרים רק בשביל להעביר את הזיעה שלו ושיהיה לו נוח לתפקד כרגיל. כמו כן, אם הבגדים שלו מלוכלכים והוא לא הכין בגדים מקודם ואין לו עוד בגדים, אז הוא יכול ללבוש בגדים מכובסים כדי שיוכל לתפקד נורמלי. והקדוש ברוך הוא יבנה לנו במהרה ביתו בעזרת ה' ויבשר אותנו בשורות טובות.

השבוע מתחיל 'משנכנס אב ממעטים בשמחה', עם ההלכות שלו ועם תשעה באב שבעזרת ה' נזכה שלא יהיה לנו, אבל אם לא יבנה לנו בית המקדש, יהיה לנו תשעה באב בשבוע הבא ביום ראשון, ומהשבוע מתחיל האיסור - המנהג שלא לאכול בשר ולא לשתות יין, שהוא לכל העדות, מלבד התימנים שרק בסעודה מפסקת לא אוכלים בשר.

אף על פי כן כמובן, חייל שהוא נמצא במשימה וצריך לירות, להיות בטנק או להסתער וכל כיוצא בזה, בוודאי שהוא יכול לאכול בשר וכל שכן אם זה האוכל שמביא לו הצבא. אם הצבא מביא לו דגים זה מצוין, אבל אם מה שיש לו לאכול זה בשר, ודאי שהוא יכול לאכול בשר כאשר הוא צריך להיות מוכן לפעולה ולהיות חזק בשביל זה. גם אם יש לו משהו אחר אבל זה החלבון היחיד שיש לו, אף על פי שהוא יכול לאכול לחם וממרחים, בכל אופן מותר לו לאכול בשר.

בתשעה באב, כמו שאמרנו, מותר לו לאכול, בטח לחייל שצריך להיות בהיכון או כל מיני דברים כאלה, כיוון שהוא לא פחות מחולה. אבל השנה תשעה באב חל ביום ראשון, וכיוון שכן, צריכים לעשות הבדלה ואסור לאכול לפני הבדלה. אמנם חייל שצריך לאכול כבר במוצאי שבת, בעיקר לשתות, אז הוא כמובן יכול וצריך לעשות הבדלה, אבל אם אין לו שום סיבה לאכול ולשתות, כי במוצאי שבת הוא עדיין לא רעב ולא צמא והכל בסדר, אז הוא יאכל ביום ראשון כמו שאמרנו, ויעשה הבדלה ביום הראשון. ולא רק חייל, אלא מי שחולה וצריך לאכול וכיוצא בזה, צריך לעשות הבדלה לפני שהוא אוכל כיוון שאסור לנו לאכול לפני הבדלה.

אבל בתשעה באב אסור לנו לשתות יין, ולכן לפי הרב שלמה זלמן אוירבאך, כשהוא עושה הבדלה יותר טוב שיעשה הבדלה על מיץ תפוזים. כלומר, כשחייל עכשיו הולך לצבא מהבית שלו, זה טוב שיביא איתו מיץ תפוזים טבעי, אם יש לו איפה לשמור, או שיעשה על קפה, כדי שיוכל לעשות הבדלה אחר

ופי יגיד תהלתך

פתיחה לתפילת עמידה

מתפלל. תפילה כזו, כפי שראינו, איננה שלמה; על התפילה לרומם אותנו כך שנתפלל על תהילת ה', שנרצה ששמו של הקב"ה יתקדש בעולם, ולשם כך אנו מתפללים תחילה על פתיחת שפתינו - השתחררות מהחיצוניות, כדי שתתגלה הפנימיות האמיתית של נשמתנו, החפצה בתהילת ה', ונהיה ראויים להיות הצינור דרכו ישפיע הקב"ה שפע לעולם כפי רצונו.

יגיד תהלתך

לאור הדברים, מובן גם מדוע נוקט דוד המלך דווקא במילה "יגיד" בפסוק, ולא 'יאמר' למשל. המילה 'יגיד' מבטאת הגדת סוד, דבר נעלם, והבקשה "ופי יגיד תהלתך" הינה על גילוי הסוד הפנימי שנמצא בנשמתנו. כמו כן, המילה 'יגיד' פירושה המשכה; אנו מבקשים שבתפילתנו נזכה להמשיך לעולמנו את תהילת ה' מגובהי מרומים.

לשם כך אנו מתפללים תחילה על פתיחת שפתינו - השתחררות מהחיצוניות, כדי שתתגלה הפנימיות האמיתית של נשמתנו

אִידִינִי

עניין נוסף רמוז בשם ה' שבפסוק זה, על פי הסוד. אנו פונים בפסוק אל ה' בשם אדנו"ת - אִידִינִי, הרומז לכנסת ישראל - שורש הנשמה. המתפלל פונה אל הקב"ה ומבקש: "ה', פתח את שפתי ועזור לנשמתך להתפרץ ולהופיע בתפילה שלי!".

התפילה לא מתחילה מפעולה שלנו, אלא מפעולת הנשמה שלנו שהיא תמיד מתפללת. כאשר אדם מתחבר בתפילתו לתפילת הנשמה שלו, הדבקה ברצון ה' - הוא מתפלל תפילה אמיתית, וזו מדרגה גבוהה מאוד. בשאיפה נשגבה זו אנו פותחים את התפילה.

ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך

סייעתא דשמיא בתפילה

הפסוק "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך", הוא הקדמה שאנו אומרים בפתיחת תפילת שמונה עשרה, בה אנו מבקשים את עזרת ה' בתפילה. הבקשה "שפתי תפתח", פירושה 'אנא, עזור לי להתפלל', כלומר, זוהי תפילה על כך שנזכה להתפלל כראוי.

לפעמים אדם עומד בתפילה והוא לא מכוון, המחשבות שלו נעות למחוזות אחרים. פעמים אחרות הוא מתפלל בכוונה אך כוונתו היא לעניינים שאינם חשובים. אין זה דבר פשוט אם כן, ליזכות לכוון כראוי בתפילה; תפילה בכוונה זו מתנה מאת ריבונו של עולם, לכן דוד המלך התפלל - "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך", כאומר - 'ריבונו של עולם, עזור לי להתפלל; אני מבקש ממך, תפתח לי את השפתיים כדי שאוכל לבטא כראוי את התהילה שלך'.

שפתי תפתח - ופי יגיד

בפסוק ישנם שני חלקים: חלק ראשון - "שפתי תפתח", וחלק שני - "ופי יגיד תהלתך". בחלק הראשון אנו מבקשים מהקב"ה שיפתח את שפתינו, וכתוצאה מכך יגיע החלק השני ופינו יאמר את תהילתו. המהרש"א ורבי אברהם בן הגר"א מסבירים שהשפתיים הם הצד חיצוני של הדיבור, בעוד הפה הוא הצד הפנימי, ואם כן, האדם המתפלל מבקש מהקב"ה - "תפתח לי את הצד החיצוני של הדיבור אשר חוסם את פי - את הדיבור הפנימי - ואז אוכל להגיד את התהילה שלך".

משמעותה של בקשה זו, היא שנזכה להתפלל על התהילה של הקב"ה ולא על עצמנו. אדם הבא להתפלל, עלול לעשות זאת כפי מה שהוא מבין ובהתאם לרצונות הפרטיים שלו, למשל - הוא רוצה עושר, כבוד ובריאות ועליהם הוא

עתיקים מדבש

מתוך הספר 'ופייגיד תהלתך' בהוצאת 'מתוקים מדבש'. ניתן לרכוש את הספר, וספרים נוספים של הרב באתר 'בית מדרש לספרים'

הדרך לתשובה

האם צריך לפחד מהתשובה?

הנה התחלת העבודה - דבר עם ההורים, דבר עם אמא שלך, דבר עם אבא שלך, חזור אל הקשר, שְׁקֵם את הקשר אם הוא מקולקל, ואם הוא לא מקולקל חזק אותו, כבד אותם, וככה תוציא הרבה מכשולים שיש ביניכם, ואז אתה גם תראה איזה עונג זה. כי אתה תוציא הרבה מכשולים בינך לבין עצמך, תוציא את המכשולים האלה ופתאום תגלה מי אתה, תגלה את עצמך מחדש. ואז אתה גם תגלה את ריבונו של עולם, את הקדוש ברוך הוא.

"אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", זה הדיבר הראשון בעשרת הדיברות, ולאחר ארבעה דיברות מגיע הדיבר "כבד את אביך ואת אמך". מלמד

אותנו הרמב"ן שזה הדיבר המקביל אליו, זה כמו "אנוכי ה' אלוקיך", כמו שאתה צריך להאמין בה' שהוציא אותך ממצרים ולהיות קשור אליו, כך אותו דבר אתה צריך להאמין בהורים שלך, להאמין שהוא אבא שלך והיא אמא שלך, להאמין שהם רוצים אותך, להאמין שהם קשורים אליך, להאמין שהם הולידו אותך.

זו המצווה של כיבוד הורים, היא מצוות המצוות, היא ההתחלה של הכל. אם יש את זה, יש את כל התורה כולה, את כל המצוות כולן, לפניך ולאחריה. אם תתחיל עם זה, תגלה עולם חדש.

נכון, זה קשה, לחזור בתשובה זה לא דבר קל, אבל כפי שאמרנו זה קשה וזה תענוג, אתה מוצא משהו חדש, אתה מגלה עולמות.

כי באמת, מה שאתה חושב את עצמך ואיך שאתה מסתכל על עצמך, הכל זה מה שקיבלת מההורים שלך. ומי שאין לו הורים? אין אדם שאין לו הורים, אולי יש לו הורים בשמיים, אולי יש לו הורים שהוא לא מכיר. אז חפש אותם, צא למסע, זה התחלת המסע. ומי שיש לו הורים והוא מסוכסך איתם? הוא צריך להתחיל לעבוד, זו התחלת העבודה.

לפעמים יש מצבים חריגים, בהם אי אפשר, זה מסובך מדאי. גם אם צריך ללכת אחורה, לתפוס מרחק, זה חריג, ואז לפעמים צריך לתפוס מרחק. וגם זה בשביל שבסוף אני אחזור לשורש שלי, למרחב שלי, לעם שלי.

מה המצווה הראשונה איתה מתחילים?

בפעמים הקודמות הבנו שתשובה היא לא משהו חיצוני, זה באמת לחזור לעצמי, זה משהו משמח, מענג, משהו פותח את עצמי לעצמי. אבל מה צריך לעשות? איך אני מתחיל את התהליך? הרי בסוף אנחנו רוצים גם לקיים מצוות, זה חלק מהתשובה, אבל איך אני מוצא את כל זה בתוכי?

המצווה הראשונה שאנחנו צריכים לעשות היא כיבוד הורים. תחזור להורים שלך. אתה לא יכול להכיר את עצמך ולדעת מי אתה, אפילו במובן הכי פשוט, אם אתה לא יודע מי הם ההורים שלך.

כי אתה זה לא רק אתה, לא רק הפרצוף שלך, את זה כולם מבינים. אתה זה משהו עמוק יותר. יש אישיות בפנים, יש נפש, יש רצונות, יש עומק, אתה חלק מדבר גדול יותר. אתה לא יכול לתפוס רק את החלק, זה כמו שתתפוס אצבע ותראה להבין מה זה אצבע לבד, אין דבר כזה אצבע לבד. אצבע זה אצבע שהיא חלק מגוף. אם לא הבנת שהיא חלק מגוף לא הבנת כלום. אם לא הבנת את ההקשר, לא הבנת מה זה.

גם את עצמך לא תבין אם לא תבין את ההקשר שלך, וההקשר הראשון שלך זה המשפחה שלך, ההורים שלך. ההורים שלך הם השייכות שלך. השייכות האמיתית שלך לעצמך, זה דרך ההורים. זה שהם הביאו אותך לעולם זה לא משהו מקרי. כשתהיה מחובר אליהם תהיה גם חלק מהמשהו הגדול שהם חלק ממנו, כי אתה חלק מהם, אתה קשור איתם, והם קשורים להורים שלהם, וההורים שלהם להורים שלהם וכן הלאה. יש פה משהו גדול ועצום, אבל קודם כל תתחבר לקרוב אליך, ואלו ההורים שלך.

אבל מה זה קשור? חשבנו שתשובה זה לחזור לקדוש ברוך הוא. ודאי, אבל הקדוש ברוך הוא כזה רחוק, ואנחנו מנסים להבין איך אני מוצא אותו בתוכי, איך אני מוצא אותו קרוב אליי? זה דרך ההורים. אבל לחזור אל ההורים זה מסובך, כיבוד הורים זו מצווה לא פשוטה, כיוון שזה דור אחר, הם לא תמיד מבינים אותי, אני לא תמיד מבין אותם, יש הרבה פעמים קצָר בקשר. נכון, זו עבודה קשה, לחזור בתשובה ולגלות באמת מי אתה זו עבודה קשה.

מעשה שהיה

הרב אלישיב והחתנה

ומזל טוב, תתחתנו". הם היו בהלם, והעזה אחות הפלה ואמרה "אבל הרב, הסבא ימות, זה פקוח נפש!", אמר הרב יוסף שלום אלישיב: "שימות, הוא לא ימות בגלל החתן התימני, הוא ימות בגלל הגאון שלו, סימן טוב ומזל טוב". אל תדאגו, היתה חתנה והסבא לא מת.

תראו מהי הסתכלות של גדולי ישראל. באותם ימים זה לא היה מקבל, זה לא היה דבר פשוט, אנשים לקחו קשה מאוד את העדתיים, ומה אנחנו לומדים ענן אדיר וחשוב מאוד להיום: אנחנו עם, ויש בעם שלנו אשכנזי וספרדי, חסיד וליטאי, אבל אלו רק חלוקי מנהגים, חלוקי דעות בהלכה, אך אלו לא חלוקי לבבות ולא שני עמים.

אנו זקוקים לכל הסוגים בעבודת ה', לכל הצבעים, כלם בונים יחד את בית ישראל. בדור הראשון באמת היתה קיצוניות וזה בנה משהו ושמר על היחודיות של כל אחד. אבל כלם יחד בונים את בית ישראל, ואת זה למדנו מגדול הדור הרב יוסף שלום אלישיב, זכותו תגן עלינו.

לפני שלוש עשרה שנים בשבוע זה, נפטר הרב הגדול - הרב יוסף שלום אלישיב זכר צדיק לברכה, מגדולי הדור ומגדולי פוסקי הדור, ונספר מעשה אחד על הרב:

אתם יודעים שבקום המדינה היה כאן מנהג מגנה שלא היו מתחתנים אחד עם השני. ספרדים לא היו מתחתנים עם אשכנזים ואשכנזים לא עם ספרדים, ואלה לא עם תימנים. פולנים לא היו מתחתנים עם רומנים, וחסידים לא מתחתנים עם ליטאים. בדומה למה שצוה אותנו הקדוש ברוך הוא בפרשת שבוע, שבדור הראשון של הכניסה לארץ לא יתחתנו השבטים זה בזה, והמטרה האלוקית היתה שכל אחד ידע את מקומו. כך היה גם המנהג בארץ, מנהג לא כל כך נחמד.

פעם אחת למדו חברותא אשכנזי ותימני, ולאחר עשר שנים שלמדו יחד, אמרו אחד לשני - "יש לי בן, לה יש בת, משפחות טובות, בוא נעשה שדוך", והסכימו.

הפגישו את הבחור והבחורה, הם החליטו להתחתן, ובקשו לעשות וורט. הודיעו לסבא של הפלה, והוא נבהל: "חתן תימני? אין דבר כזה! אצלנו בבית לא יכנס, על גופתי!". האבא של הפלה לא ידע מה לעשות, והלך לשאל את אחד מגדולי התורה - הרב ואזנר. הרב שמע את הדברים, אמר "זה שדוך טוב, ענבי הגפן בענבי הגפן", בסימן טוב ובמזל טוב תתחתנו, ולא צריך לשאל כל דבר את הסבא.

כך עשו וורט, וכשהודיעו לסבא הוא קבל התקף לב ואשפו בבית החולים. הגיע אליו בנו, האבא של הפלה, לראות ולבקר אותו. רק ראה אותו הסבא מרחוק, אמר לו "אתם תהרגו אותי עם התימני הזה, אם תכניסו לי תימני לבית אתם תהרגו אותי!", ולא ידע הן מה לעשות.

הוא הלך עוד פעם לרב ואזנר, ושאל מה עם פקוח הנפש של הסבא. הרב חשב וחשב, ואמר "אני לא יודע מה להגיד לך, זה לא בפתפים שלי, לך לרב יוסף שלום אלישיב". הרב אלישיב היה חותן דיני נפשות במהירות, בזכות השכל החריף שלו וגדולת התורה שהיתה בו. כך הגיעו לרב אלישיב הוא ואחות של הפלה, ספרו לו את הספור ואת מה שקרה עם הסבא.

אמר הרב יוסף שלום אלישיב "זה שדוך טוב, סימן טוב

”

הם היו קהלים
והעזה אחות הפלה
ואמרה "אבל הרב,
הסבא ימות, זה
פקוח נפש!"

ערת רצון

עלון השבת של הרב דוד גייאמי מחפש שותפים

עלון השבת יוצא לאור כדי לרומם את השבת בעם ישראל, בתקופה כזו של "עת רצון". העלון מופץ ברחבי הארץ באלפי עותקים ועכשיו מחפש שותפים על מנת לאפשר את המשך המפעל האדיר הזה.

אנו מחפשים תורמים הרוצים לקחת חלק בהפצת תורת הרב דוד שליט"א

משפחות וחברים המעוניינים להקדיש את העלון לרפואה / לעילוי נשמת יקיריהם בתי עסק המעוניינים לתת חסות שגרירים קבועים לחלוקת העלון

לפרטים : 0584876970

העלון יוצא לעילוי נשמתם של ישראל עמיחי ויצן הי"ד ויוסף יהודה חיראק הי"ד